

Referat af landsmøde i Klimabevægelsen søndag d. 15. juni 2008

Referenter: Rikke Fog-Møller & Thomas Meinert Larsen

Landsmødet var det første landsmøde efter det stiftende landsmøde 2. Marts 2008, og landsudvalget (LU) har ønsket at benytte dette landsmøde til at virke oplysende, men også til at give mulighed for en række diskussioner om bevægelsen og hvordan den skal udvikle sig. Dagen begyndte således med nogle oplysende oplæg, hvorefter vi gik over til en workshop til at drøfte Klimabevægelsen, og dertil en almindelig dagsorden. Der var ca. 50 medlemmer mødt frem.

Oplæg om perspektiver for vedvarende energi ved Ejvin Beuse, OVE:

Ejvin Beuse bød Klimabevægelsen velkommen, sagde der var brug for folkelig mobilisering, og brug for spredning af aktiviteterne geografisk. OOA (organisationen til oplysning om atomkraft) og OVE (organisationen til oplysning om vedvarende energi) var Danmarks første klimabevægelser, født ud af bekymring for miljøet, og bekymring for hvem der har ejerskabet til energiproduktionen set i et demokratisk perspektiv. I relation til klimaforandringerne betonedede han at det er vigtigt at se på hvor vi selv kan gøre noget, og det kan vi også på energiområdet. Ejvin Beuse talte om Danmarks stigende CO₂-udledninger siden 2002, om at transportsektorens udledninger hele tiden har været stigende. Danmark skal satse på vedvarende energi – Anders Fogh Rasmussen har udtrykt målsætning på 100 % vedvarende energi uden at angive hvornår, men regeringen har i 2007 sagt 30 % VE i 2025, og EU siger 27 % i 2020. Energiforliget indeholder både energisparemål og udbygning af vedvarende energi, med mål om 20 % i 2011. Forliget indeholder gode støtteordninger de næste 4 år, men hvad sker der herefter? Bedre rammer for lokalt medejerskab, herunder også hav-vindmølleparker selvom de er dyre at vedligeholde. De dårlige ting ved energiforliget er blandt andre ting at transporten ikke er med, og at man vil indføre en meget besværlig erstatningsordning for naboer til møller på land, hvilket risikerer at fordyre møllerne meget. Ejvin Beuse fortalte om OVEs scenarium for vedvarende energi: Det er absolut muligt at forsyne Danmark med VE indenfor et tidsrum på 30 år, hvis man samtidig laver omfattende energibesparelser. Ejvin Beuse annoncerede en artikel i OVEs blad om atomkraft, som han synes var god til at belyse problemerne med atomkraft som klimastrategi.

[Præsentationen kan findes på Klimabevægelsens hjemmeside og hér.](#)

Oplæg om klimaforandringer i Afrika ved Poul Erik Lauridsen, CARE Danmark

Poul Erik Lauridsen fortalte om CAREs arbejde generelt, men med fokus på Ghana som er et godt eksempel på hvad klimaforandringer betyder i et afrikansk land. Ghana ligger på kanten af Sahelområdet, så landets nordlige regioner er præget af tørke og ørkenspredning. Nogle af de største kilder til CO₂-udledning fra landet er netop når sletter og skov og bush-land går i brand. Ghana har i 2007 oplevet 4 gange så mange naturkatastrofer som for 50 år siden, både i form af tørkeperioder og oversvømmelser, der kommer på meget uheldige tidspunkter i forhold til hvornår bønderne sår. Konkret havde sidste år været en fuldstændig katastrofe. Der er to høsttider, og da man skulle så første gang oplevede bønderne tørke, så de nyspirede afgrøder gik til. Herefter kom store oversvømmelser, som betød at selv de der kunne skaffe ny såsæd ikke havde muligheder for at så. Den manglende høst ødelagde en udviklingsstrategi, som netop går ud på at tilpasse landbruget og valg af afgrøder, så landets fattige befolkning undgår sultperioder. Sultperioderne er meget skadelige for børnenes udvikling og tapper i det hele taget lokalsamfundene for energi, der gør dem meget dårligere i stand til at udnytte de muligheder der måtte byde sig. CARE arbejder på flere planer i forhold til klimaproblemerne – dels med at opbygge viden og strategier for hvad man stiller op med klimaforandringerne, dels ved at pege på hvor der er brug for investeringer i f.eks. brønde, landsbyernes udvikling og sundhedssektoren. Sidst finder CARE også at det er vigtigt at fokusere på hvordan de fattigste i udlandene får del i klimakreditter (altså de penge som de store udledere af drivhusgasser betaler for at overholde mål). Det vil CARE også fokusere på under de kommende klimaforhandlinger.

[Præsentationen kan findes på Klimabevægelsens hjemmeside.](#)

Oplæg om demokratisk deltagelse, folkeoplysning og bæredygtig udvikling ved Jeppe Læssøe, Danmarks Pædagogiske Universitet.

Fra debatterne om bæredygtig udvikling begyndte, har der altid været spørgsmålet om den folkelige deltagelse i den bæredygtige udvikling som et centralt punkt. Bevægelserne er et led heri – en måde at organisere den folkelige deltagelse på. Bevægelser er kendetegnet ved at de bryder med den eksisterende orden i samfundet. Bevægelsernes succes beror på hvor man placerer sig i et samspil af mange faktorer. Hvilken plads man finder – og klimabevægelsen skal også finde sin plads.

På miljøområdet er der generelt fundet en professionalisering sted, græsrodderne kan ikke følge med, og der er ikke plads til græsrodder i de fora der arbejder med miljøspørgsmål. Befolkningen bliver tilskuere til eksperternes kamp. Agenda 21–dagsordenens hovedbudskab er at forbrugere og borgere skal være med, og indeholder ideer om konsensusbaseret samarbejde og samarbejdsform – måske ikke altid lige hensigtsmæssigt. Det ses desværre ofte at miljøarbejdet er rettet mod individuel adfærd, og ofte afkoblet fra det politiske niveau.

Læssøe betonedede, at der nu er et vigtigt moment at udnytte – der er en stor bekymring i befolkningen i forhold til klimaspørgsmålet. Spørgsmålet man kan stille bevægelsen (og befolkningen) er:

Hvad mener I der skal til for at løse klimakrisen? Hvordan tænker vi os som miljøbevægelse?:

Jeppe Læssøe viste et skema med de forskellige miljøorganisationer placeret tidsmæssigt ud fra deres oprindelse, og med karakteristika af den tidsånd de opstod i, problem/opgave, strategi og struktur.

Præsentationen kan findes på Klimabevægelsens hjemmeside og [hér](#).

Det efterfølgende **gruppearbejde** bestod i at diskutere med de nærmeste i lokalet hvordan man ville beskrive disse parametre for klimabevægelsen. Budene var mange, og vel ganske naturligt også noget forskellige idet folk havde taget et forskelligt udgangspunkt.

Kommentarer om klimabekymringen:

- Medierne har fokus. Bekymringen er rimelig.
- Meget vægt på individuelle handlinger.
- En anden form for bekymring end andre miljøproblemer – et mere globalt perspektiv. Mangler fokus mellem det store billede og det helt lille niveau (Isen smelter på polerne – jeg slukker lyset lidt oftere).

Hvad er det for et felt vi agerer i og hvordan skal vi arbejde med det? Er vi en politisk bevægelse eller?

- et bud på en løsning på klimaproblemet: Alt skal CO2-mærkes
- der er en bevidsthedsændring i gang, men det er svært for folk at finde ud af hvad man egentlig skal gøre – de fleste er åbne men også i tvivl
- tidsånden er tilbagelænet, men også med en klimabekymring, strategien nødt til at have meget stærkt fokus på medierne og kommunikationsveje – internet.
- det er svært for folk at finde ud af hvor de skal engagere sig – der er plads til bredere bevægelser, som ikke fremstår venstreorienterede og hippieagtige, med fokus på en oplysningstankegang.
- Klima dagsordenen er bredere, tidligere miljø også en politisk kamp mellem højre og venstre, denne taler opfatter det som om der er relativ stor konsensus om klimaproblemet, derfor nemmere at påvirke det politiske niveau med løsningsforslag.
- Mener i modsætning til forrige at vi skal være politiske – ikke partipolitiske, men politiske.
- Bredde skal betyde at alle kan komme og gøre noget – deltage
- Bekymring for om vi opfattes venstreorienterede, hippieagtige
- Vi skal vise hvem vi er med vores adfærd: Gøre forskellige ting som statement- f.eks. når vi har holdt møde – samle vores affald ind og forære det til politikere – I skal gøre noget ved det her så det bliver klimarigtigt.

- Vores opgave er ikke at være eksperter, bryder sig ikke om tupperware-party ideen, mere værdiorienteret – vi skal føle noget for det, og viderebringe værdier om naturen og det globale element – fællesskabsfølelsen med verden udenfor DK.
- Hvis ikke vi vil tage stilling risikerer vi mangel på rigtigt indhold – på noget der betyder noget for folk. Klima idé er en stor idé der kan samle bredt – give folk en fornemmelse af at de er med i noget stort.
- Klimaarbejde – der skal ske noget både i folks livsverden og i det samlede system.
- Offensiv mediestrategi
- Jeppe: Bæredygtighed indebærer at vi vil handle selv for at hjælpe andre end os selv, et andet sted end der hvor vi er på et andet tidspunkt end i vores levetid.
- At bede folk om at ændre adfærd er en torn i øjet på folk der gerne vil have deres frihed. vi skal forholde os til tingene på en anden måde – det er et mål at jorden skal leve videre og at vi skal have det rart.
- Enighed – hvorfor er vi ikke enige om løsningerne? – vi skal være ambitiøse omkring hvilke løsninger vi vil have, også dem der går mod strømmen.
- Samarbejde med mange parter på møder der gør at folk ikke bliver skræmte.
- Vi skal se på hvad der sker de steder hvor der er meget produktion af alternative løsninger, økosamfund, VE og økoproduktion og få det frem i fokus – vise veje, være positive.
- Det er ikke nok at vi ser klima udelukkende som miljø – det er også økonomi, politik og kultur. Det skal vi også være i stand til at svare på og diskutere.
- Uenig – det er svært at tage bredere politiske hensyn. Ikke fordi vi bare skal have konsensus, vi har garanteret ikke konsensus politisk, men vi kan være præcise hvis vi holder os til at være klima-smalle.
- Vi skal have mere fokus på at være resultatorienterede, vi skal ikke være tværpolitiske, og det er ikke vigtigt hvem man er. Huske på at der i det økonomiske system er interesser, der arbejder imod løsninger af klimaproblemer – deres tæer må vi gerne træde på.
- Nødt til at finde en klar profil – tillidsprincip internt: at vi er enige om hvad der er problemet.
- Danmark har en unik tradition for folkeoplysning, som vi ikke bruger. Vi skal have et engagement hvor vi stiller spørgsmålene, og ikke altid kommer med svarene.
- opsamling på ord der betegner klimabevægelsen: politisk, værdiorienteret, rettet mod medier og Internet, rummer det globale.

Præsentation af logoer og afstemning:

Jeppe Branner præsenterede logoer. Fem var blevet udvalgt af landsudvalget, og afstemningen om logoet blev gennemført umiddelbart ved starten af det ordinære landsmøde.

Afstemning om logo gennemførtes og nedenstående logo blev valgt.

Det ordinære landsmøde / formalia:

a) Vedtagelse af dagsorden

Dagsorden blev vedtaget med tilføjelse af punktet ”eventuelt”.

b) Valg af referent:

Thomas Meinert Larsen og Rikke Fog-Møller blev valgt.

c) Valg af ordstyrer:

Mads Kissow, Thomas Meinert Larsen og Rikke Fog-Møller skiftedes.

d) Beretning fra Landsudvalget:

Jean Francois Corbett afholdt beretning fra landsudvalget (den fulde beretning kan læses [hér](#))
Kort opsummeret: Klimabevægelsen vokser, vi er 500 medlemmer nu. Det frivillige kontingent giver lidt for få midler i støtte. Vi skal blive bedre til at aktivere grupper og deltage i projekter der er i gang – flere aktive medlemmer. Siden stiftelsen har vi oprettet en række temagrupper og lokalgrupper. Overvejelser om vi har spredt kræfterne på for mange mindre grupper. Vi vil gerne i gang med at holde større medlemsmøder, være med i aktuelle projekter. Vi har afholdt en demonstration den 17 Maj 2008, et værktøj til at give mere synlighed og nye medlemmer. Det er hårdt arbejde og kunne sikkert være gjort bedre, men det har givet masser af erfaring. Landsudvalget har også haft en række diskussioner af de samme temaer som blev diskuteret tidligere på dagen, om faren for at blive identificeret med særlige dele af det politiske spektrum, om vægten på det individuelle kontra de kollektive løsninger og krav. Problemstillingerne vil også blive diskuteret på resten af dagens landsmøde

Landsudvalget har et godt samarbejde, suppleanterne er med i arbejdet. Måske et problem med bredde – der er for få kvinder i LU, håber på at det vil ændre sig til valget i oktober. Under beretningen blev de organisatoriske grupper også nævnt: IT-gruppen er kommet godt i gang. Hjemmesiden er blevet forbedret, og der er kommet en række nye funktioner til, heriblandt et diskussions forum. Rejseholdet er en gruppe af LU-medlemmer der tager ud i landet for at støtte lokalgruppe-opstart. Det er et vigtigt arbejde, men ikke altid helt nemt at se hvad der kommer ud af det. Vi har en sekretariatsgruppe, der har knoklet, men hvor meget arbejde ligger på enkeltpersoners skuldre, og når de får for meget at lave er der ikke rigtig nogen til at tage over. Det er for sårbart, og vi må finde ud af hvordan vi takler det fremover. Vi har fået en søster-organisation i Sverige Klimataktion <http://klimataktion.se/>, som blev dannet d. 19. maj, hvilket er meget glædeligt.

e) Erfaringsudveksling fra lokal og temagrupperne:

Videngruppen:

Har arbejdet med at afklare hvad gruppen skal arbejde med. Foreløbig forsøgt at etablere en viden-database over hvad folk der er med i gruppen ved, og også med udenforstående kontakter. Kan bruges hvis der er noget særligt man gerne vil have foredrag om. Fundet frem til at en del af gruppens medlemmer bare gerne vil informeres om emnet, derfor er den aktive gruppe pt. ikke så stor.

Formidlingsgruppen:

Samlet en række folk der er interesserede i formidling. Har taget fat på den første konkrete opgave, som er at få lavet formidling til beboerne i en andelsboligforening, der arbejder på at blive CO2-neutral.

Happeninggruppen:

Har haft gang i virkelig mange aktiviteter – Mette Vasbo har lavet en pingvin, der går langs vejene med et skilt, for at gøre bilisterne opmærksom på forureningen og de problemer den skaber, aktion med masker på statuer, dukker i gadekryds, der også gør opmærksom på trafikforureningen, samarbejder med KlimaX og Viva la renovacion. Afholder workshops hver torsdag i Lygten i

København, hvor man kan være med til at producere ting der skal bruges på Roskilde festivalen. Regner med at deltage på Roskilde festivalen i de klimaaktiviteter der skal foregå der. Gruppen blev opfordret til at bruge videngruppen for at få kontrolleret udsagn om klima, så det er rigtigt det man skriver på skilte, bannere m.m.

Rene Rejser:

Har været med i Lygten, men er i øjeblikket strandet en smule. Kan ikke helt finde frem til om man skal være et rejsebureau eller et forum der producerer rejseguiden, laver udveksling, og laver et koncept der hedder ”ferie i nærheden”. Vil gerne sætte fokus på priser for rejser. Togrejser er alt for dyre sammenlignet med fly og bil. Et oplagt samarbejde med miljøorganisationerne.

COP 15-gruppen:

COP 15 – gruppen arbejder med at forberede aktiviteter under FN's kommende klimakonference i København i december 2009. Gruppen arbejder også med det Europæiske Sociale Forum (ESF), som en optakt til København 2009.

Arbejdet med at få en gruppe i gang, der vil lave et forum for græsrodder eller civilsamfundet har taget lang tid, men nu er der ved at tegne sig en gruppe, der er kontakt til udenrigsministeriet og Københavns Rådhus. Imidlertid ser det ud til at penge er et stort problem, som vi skal fokusere på nu. ESF foregår 17-21 september i Malmø, og her er gruppen også i gang med at arrangere seminarer m.m. Blandt andet har vi foreslået seminar om et klimaforum og seminar om hvordan man opbygger klimabevægelser – og de erfaringer vi og andre allerede har.

Lejre lokal-gruppe:

Lokalgruppen i Lejre er ganske ny, men har allerede opnået at få en god kommunikation med kommunen og er blevet inviteret med i kommunens Grønne Råd. Gruppen har lavet en del arbejde med at kommentere kommunens planer med grønt indhold.

Århus lokal-gruppe:

Gruppen har fået tilbudt at bruge lokaler hos OVE – og det skal de i gang med. Arbejder med Klima SOS-kampagnen, som er iværksat af Friends of the Earth/NOAH, der går ud på at kræve af de forskellige parlamenter i Europa at de skal lægge konkrete planer for årlige reduktioner af drivhusgasudslippet. Gruppen er på gaden for at samle underskrifter ind, og holdt et møde med KlimaSOS som tema, hvor Jørgen Olsen som er medlem af IPCC deltog. Århus kommune har besluttet at skulle være CO2-neutral by i 2030, bl.a. ved at sikre træplantning der skal gøre det ud for CO2-udledning. Klimabevægelsen er blevet inviteret med til at komme med bud. Århus gruppen er umiddelbart en smule skeptiske overfor om kommunalpolitikkerne reelt har tænkt sig opfylde målet – og de vil være vagthund overfor projektet.

Odsherred lokal-gruppe:

Gruppen er ikke stor – tæller to medlemmer. Gruppens projekt er at finde ud af om en lokal gruppe boliger med fælles varmforsyning kan forny anlægget så det bruger mindre energi og gerne undgår olie. Den lokale borgmester er også interesseret.

Amager lokal-gruppe:

Her er en ny gruppe på vej d. 24.juni 2008, som gerne vil huse andre københavnske medlemmer indtil der bliver dannet lokalgrupper i andre københavnske bydele.

f) Indkomne forslag herunder forslag til vedtægtsændringer.

Der var ikke kommet forslag rettidigt til dette punkt, men Carsten Thrane havde nogle forslag til vedtægtsændringer, som han præsenterede, med henblik på debat og egentlig fremsættelse på det kommende landsmøde d. 4. oktober 2008.

Landsudvalget havde ikke selv fremsat vedtægtsændringer, men nævnte af det fra mange sider har det været efterlyst hvordan Klimabevægelsen ønsker at betragte sig selv og dens rolle og fokus-områder i fremtiden. Selvom vi har defineret et klart grundlag for bevægelsen, og selvom vi allerede har igangsat og gennemført en række aktiviteter, herunder dannelse af lokal-grupper og demonstration mv., så er det alligevel ikke meget klart defineret hvilken rolle og hvilke krav klimabevægelsen vil sætte i klimadebatten. Landsudvalget har således også benyttet foråret til også at overveje alle disse emner, og på baggrund af en række drøftelser i Landsudvalget, har nogle af Landsudvalgs-medlemmerne lavet en række oplæg som skal tjene til intern drøftelse blandt medlemmerne i bevægelsen frem til næste landsmøde.

Jean-Francois Corbett havde således udarbejdet et forslag til hvilket ”[Udvidet værdigrundlag og krav](#)” som Klimabevægelsen kunne vælge at melde ud til omverdenen. Ligeledes havde Thomas Meinert Larsen udarbejdet et udkast til hvilken ”[Rolle](#)” som Klimabevægelsen kunne have i hele klimadebatten med de mange interessenter og medspillere der allerede er på dette område.

Oplæggene fik generelt rosede ord med på vejen, men der var ikke tid til en egentlig drøftelse af disse. Alle medlemmer opfordres til at læse og drøfte disse oplæg som forventes at blive taget op til nærmere drøftelse (og evt. beslutning/afstemning) ved næste landsmøde 4 oktober 2008.

Kommentarer, ros og kritik, kan fremsendes til landsudvalgets mail-adresse lu@klimabevaegelsen.dk

g) Økonomi, aflæggelse af regnskab og budget (inkl. vejledende kontingent)

Landsudvalget skal ifølge vedtægterne fremlægge et forslag til fordeling af midler til lokalgrupper, men fordi vi kun har eksisteret så kort tid, og reelt kun haft en fungerende konto i 2 måneder, gav det ikke meget mening. Thomas Meinert Larsen fremlagde økonomien: Det er kun 12 % af medlemmerne der har betalt kontingent, og det er ikke helt nok i længden. Bevægelsen har pr. 6 juni 23.000 kr. i kassen. Thomas fremlagde i øvrigt nogle tal for antallet af medlemmer og den geografiske fordeling, som viser at over 75 % af medlemmerne bor på Sjælland, og særligt i København. Fremlæggelsen kan ses [hér](#).

h) Vedtagelse af handlingsprogram og arbejdsplan inkl. kommende arrangementer.

Rikke Fog-Møller fremlagde en række forslag til aktiviteter, som bliver sat iværk hvis der er medlemmer som tager fat på dem. Det drejer sig om:

Klimauge 4.-7. september:

I København er 4.-7. september blevet udråbt til kommunal klimauge.

Det er oplagt at Klimabevægelsen deltager med aktiviteter. Mulighederne er f.eks. at temagrupperne arrangerer noget, f.eks. rene rejser, happenings, reklame for Europæisk sociale forums klimaaktiviteter. Måske kan andre byer følge op. Der er ikke meget tid at planlægge noget i. Detaljer kan ses [hér](#).

Cykeldemonstration lørdag den 6.september:

En gruppe, der hedder Initiativet Bæredygtighed NU!, arrangerede sidste år en cykeldemonstration fra Holbæk til København i september. Det blev en rigtig god oplevelse med omkring 150 deltagere. Igen i år er der cykeldemonstration og denne gang bliver der både demonstration fra Holbæk og Hillerød. Demonstrationen kører under parolerne ”reducer CO2 udslippet”, ”sats på vedvarende energi – ikke atomkraft” og ”bedre og billigere kollektiv trafik”. Detaljer kan ses [hér](#).

Europæiske Sociale Forum i Malmø 17. – 21. september:

Det Europæiske Sociale Forum (ESF) er som navnet siger et forum med fokus på sociale spørgsmål, hvor der deltager en meget bred vifte af bevægelser, organisationer og enkeltpersoner. Det er åbent for alle deltagere, og Klimabevægelsen vil også deltage med og i workshops til ESF. Det er indtil nu

COP 15-gruppen i Klimabevægelsen, som har arbejdet med programmet, men Rene Rejser og andre grupper har også tænkt sig at være tilstede i Malmø.

Vi ser ESF som en mulighed til at få kontakter i en række andre lande, og få gjort opmærksom på at det er vigtigt at få gang i klimaarbejdet lokalt. Og selvfølgelig at vi meget gerne vil have folk til København i 2009 og deltage i Klimaforum og andre aktiviteter. Detaljer kan ses [her](#).

Klimademonstration d. 6. december:

Global day of action – FN's klimakonference i Polen (COP14)

- skulle vi prøve at lave en klimakonzert I DK til denne dag eller har vi andre gode ideer?

Klimabevægelser over hele verden arrangerer fælles aktionsdage når FN afholder konferencer.

Næste gang er når FN holder konference i Polen til december. Sidste år tog Levende Hav og Greenpeace initiativ til en demonstration. Detaljer kan ses [hér](#).

Seminarer, bustur m.m.

Vi har fået tilbud fra oplysningsforbundet DEO og fra Energi-Net, som gerne vil afholde seminarer med os som medarrangører. DEO har også spurgt om vi vil lave en bustur til Bruxelles med klima som tema. DEO er et oplysningsforbund som arbejder med EU-temaer, og lægger særligt vægt på demokrativinklen. Oplysningsforbundet har fået penge til at lave seminar om klima i efteråret, f.eks. til november, og tilbyder Klimabevægelsen at være med til at beslutte programmet. Oplægget er at få nogle eksperter på klima til at komme men det mere præcise tema er ikke fastsat. En del af seminaret kunne være mere handlingsrettet, f.eks. kunne man diskutere hvordan vi får SOS-klimakampagnen mere i gang, eller andre temaer vi finder vigtige. Detaljer kan ses [hér](#).

i) valg af revisor

Udsat til næste landsmøde.

Klokken havde efterhånden rundet de 18, og de fremmødte blev takket for deres fremmøde og deres bidrag til den spændende debat i løbet af dagen. På gensyn til næste landsmøde 4 Oktober 2008.